

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita B. Matris Teresæ, De Iesv Fvndatricis Monasteriorvm Monialivm & Fr. Carmelitarum discalciatorum ex prima regula

Ribera, Francisco de

Moguntiaë, 1603

Cap. XX. In quo tractatur differentia, quæ est inter vnionem, & raptum, & delcarat quid sit raptus, nec non quoddam refert bonum quod anima possidet, quam Dominus per suam bonitatem sibi vnit, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-43365

CAP. XX.

In quo tractatur differentia, quæ est inter vnionem, & raptum, & declarat quid sit raptus, nec non quoddam refert bonum quod anima possidet, quam Dominus per suam bonitatem sibi vnit, ipsiusq; effectus describit, & est doctrina admodum admirabilis.

CVPEREM per Dei gratiam vt scirem declarare differentiam, quæ est inter vnionem & raptum, vel eleuationem vel volatum quem vocant spiritus, vel extasim, quia vnum sunt licet ista nomina differant: longè tamen præcellit ipsa vnio, & multo maiores operatur effectus, & operationes, nam videtur quod vnio sit principium medium & finis in interiori, & sic est, & sicut alia finiuntur in altiori gradu, ita operantur effectus interius & exterius, sed dignetur id nobis Dominus declarare, sicuti & reliqua declarauit, nam si sua Maiestas eius cognitionem mihi non dedisset, planè nescirem quibus modis aliquid de eo scriberem.

Consideremus itaque modo qualiter hæc vltima aqua de qua ante dixi ita abundet, vt facile credere possemus, q̄ nubes illa diuinæ Maiestatis manendo nobiscum non plueret in hac terra propter eius incapacitatē: verumtamen quando respectu tanti boni grati sumus, opere adimplendo quantum ex virtute nostra possumus, Deus Opt. Max. animam nostram colligit: non

fecus atque nubes terræ vapores, eamque à terra eleuat, in cœlum ascendit, secum vapores attrahit, ipsique cœlestia demonstrare incipit, que pro anima præparata tenet. Nescio si comparatio bene conueniat, attamen ita est. In huiusmodi raptu videtur anima esse non cum corpore quia deficere videtur & calor naturalis paulatim refrigescit, licet cum maxima suauitate & delectatione. Hic vt fiat aliqua resistentia nullum est inuenire remedium, sed bene in vnione, vt qui adhuc in terra nostra peregrinamur, resistere possumus licet non sine pœna & vi aliqua, sed in raptu maiori ex parte non est remedium, sed bene in vnione, vt diximus. In raptu enim est impetus tam subitaneus & vehemens, vt illa nubes videatur & sentiatur eleuari & nescit quo, & licet debilitas carnis nostræ remaneat cum delectatione, nihilominus facit nos timere, vnde necesse est vt anima sit constans & magnanima, & resoluta magis quam in illis de quibus in præcedentibus dictum est. Eueniat tunc quicquid velit, & committat se Deo, & vadat ad eum ad quem deportatur gradum, nam licet nõ velit, omnino rapitur, est enim extrema illa violentia nam etiam si omni vsa sim industria ad resistendum, nihil effeci, maximè quãdo publicè fiebant eiusmodi raptus, & restiti timendo ne deciperer. Quandoque resistendo aliquid effeci, licet cum maxima corporis mei distractione, sicuti qui cum gigante robustissimo ad certamen congregiendi defatigatus permanet. Quandoque

doque verò vt resisterem impossibile fuit, imò me anima portabat maximè caput, quandoque totum corpus à terra eleuando, sed hoc rarius mihi accidit. Verum cum hoc mihi semel euenisset in choro, volens genibus flexis communicare, magnam mihi pœnã intulit eo quod multæ præsentibus essent, & mihi extraordinarium videbatur, quodque propterea me obseruare deberent. Vnde præcepi monialibus (hoc enim successit quando iam Priorissa eram) vt nemini id manifestarent. Verum quando animaduerti quod idem Dominus aliàs mecum facere vellet, existens in concione in quodam die festo in præsentia multarum mulierum nobilium, me in terram prostravi, vnde quædam accidentes corpus meum tenere nitebantur, nihilominus manifestabatur. Multum tunc Dominum rogabam ne eiusmodi fauores exteriorem apparentiam habentes mihi amplius exhiberet, defatigatam enim me videbam propter respectum gratiæ mihi exhibitæ, quem de me conceperant, cum illa celari amplius non posset quin sciretur. Et complacuit Domino me in hac parte exaudire, quia in hanc vsque horam præsentem tale quid mihi non accidit, licet breue illud tempus sit, quod mihi contigerit. Quando resistere conabar, videbar quadam violentia sub pedibus meis eleuari, & nescio cui hoc comparare potero, quia maiori fiebat cum impetu, quàm in omnibus alijs supradictis, vt remanserim quasi in partes diuisa, fuit enim magna concertatio, sed resistendo,

parum poteram : quia quando Dominus vult, nulla est potentia contra eius omnipotentiam. Placet præterea Domino vt cognoscāmus, quod velit nobis gratiam suam præstare, quodque per suam diuinam Maiestatem non stat, quo minus illam nobis præstet, nihilominus faciendo per humilitatem resistantiam, in nobis eiusmodi relinquit effectus, quasi omnimode consensum nostrum præbuissemus. Effectus quos operatur magni sunt, quorum primus est, quando animæ Dei omnipotentia demonstratur, cuius partem ne minimam quidem anima habere potest, quando sua Maiestas nõ vult, vt ne corpus quidem retinere possit, sed neque animam, cum eorum Dominus non sit, & licet non velit, cognoscere debet quod superior sit, quodque eiusmodi fauores ab ipso procedāt, quodq; nihil ex nobis ipsis possimus. In anima tunc summa imprimatur humilitas, idque non sine timore in principio, maximè ideo quia videtur corpus à terra eleuari maxima cum suauitate si nõ resistit, sensus enim mihi non deficiebant ita quod cognouerim me eleuatam. Demonstratur etiam magna pars maiestatis diuinæ quæ hoc facere potest, ita quod capilli erigantur, remanetq; magno cum timore, ne Deum offendat, verum timor iste magno perfunditur amore, quem de nouo anima acquirit, considerando tantū amorem diuinum erga vermem ita vilem : ex quo videtur velle non solum animam ad seipsum attrahere verum etiam & corpus : corpus dico adhuc

huc

huc mortale & ex terra formatum, quo toties Deum offendit.

Relinquit præterea in anima displicentiam quãdam mirabilem, quam verbis declarare minimè possum, sed neque videtur mihi dici posse, differt enim ab alijs rebus ad spiritum pertinentibus, quia quãtumlibet remaneat quantum ad spiritum, omni tamen modo remanet separata: videtur quod hic velit Dominus vt ipsum corpus quendam effectum producat, quò ab omnibus terrenis abhorreat: ita vt vita præsens onerosa & pœnalis videatur. Vt autem eiusmodi in nobis pœna eueniat efficere nos non possumus, & vbi aduenit, vt discedat nequaquam similiter. Utinam hanc pœnam bene describere possem vt intelligar, præstabo tamen quicquid potero. Scire inprimis debemus quod hoc plerunque circa finem post omnes visiones & reuelationes quas describam, eueniat, idq; eodem tempore, quo solebam orationi vacare, non sine gustu & maxima consolatione, quæ licet non deficient, attamen pœna illa de qua modo dicam est magis ordinaria: estque illa pœna aliquando maior, quandoque minor. Dicam modo quando sit maior, & postea de magno impetu, qui sentitur in raptu. Tunc meo quidem iudicio aliud non videtur quam aliquid, quod est multum corporale, & aliquid multum spirituale, & credo me id non multum ampliari: quia illa pœna, licet eam sentiat anima, nihilominus cum corpore, & corpus vna cum anima eius pœnæ sunt participes,

cipes, quam vt acquiramus, nos non concurrimus; & multoties ex improviso euenit eiusmodi desiderium quod animam penetrat, & in vnico momento intantum defatigari incipit, vt maximè supra seipsam eleuetur, & super omnes creaturas: & Dominus illam facit ab omnibus rebus mundanis ita alienam, vt nullum in terra inuenire possit, qui eam concomitetur, licet multum talem desideret, & sic sola in illa solitudine mori desiderat. Tunc verò vt loquatur licet omnem adhibeat operam, non inuat, & mihi videtur quod tunc Dominus longissimè absit, licet aliquoties suam animæ communicet magnificentiam, sed modo quodam extraneo, vt referri, vel credi aut intelligi non possit, nisi per experientiam quis probaret. Magnificentia diuinæ communicatio tunc animæ non datur ad consolationem, sed ad demonstrandum ratione ob quam defatigari debeat, cum longè sit ab ipso bono, quod omnia in se bona continet. Ex ista verò communicatione & extremitate solitudinis in qua se inuenit, cum pœna quadam delicata & penetratiua crescit desiderium in illa solitudine, quæ secundum literalem sensum ita vocari potest, & forsitan ita eam vocauit Regius Propheta inueniendo seipsum in tali solitudine quando dixit, vigilauit & factus sum sicut passer solitarius in tecto, & in tali modo tunc mihi representabatur versiculus iste. Hinc summam conceperam consolationem quando illam solitudinis extremitatem alios etiam probasse intelligerem.

ligerem. Videtur quod tunc anima in se ipsa non sit, sed potius in tecto sui ipsius & omnium rerum creaturarum, etiam supra summam altitudinem & altitudinis extremitatem, & in superiori animæ parte videtur ipsa stare. Alias etiam videtur anima summa necessitate cōstricta ex semet ipsa interrogando dicere: Vbi nunc est Deus tuus? & est maxima consideratione dignum, cum huius versiculi literalem sensum nō intellexerim, hinc, videndo quod Dominus ipso facto mihi declarauerit licet non procurauerim summam inde concepī consolationem. Alia etiam sacræ scripturæ loca mihi in mentem venerant, inter quæ est S. Pauli: Ego crucifixus sum mundo. Nō dico me talem esse quia scio contrarium esse verum: Nihilominus quandoque anima in tali est statu, vt neque ex cœlo ipsi veniat aliqua consolatio, neque ex terra, sed neque est in cœlo, aut in terra esse videtur: sed vt inter cœlum & terram sine eo quod ex aliqua parte consolationē, aut succursum habeat, crucifixa remanet: nam quod ex cœlo habet, est quædam Dei notitia, admodum admirabilis, & excedit omne id quod desiderari potest, nec non causat maximum tormentum, quia desiderium mirificè crescit; ita quod propter pœnam desiderij sensum perderet, si diutius duraret: videtur transitus mortis, hoc tum excepto quod secum magnam adferat consolationem, quam cui comparare possim nō inuenio, est quidem martyrium magnum verum suaue, nam licet animæ terrena & delectabilia

bilia

bilis repræsententur, nihil horum acceptat, verum omnia abiicit & contemnit, cum nihil aliud præter Deum velit, & desideret: nihil tamen in eo particulare amat, sed totum simul vult, & nescit quid velit, quia nihil ipsi per imaginationem sese repræsentat, & meo iudicio parum durat. Potentiæ hic non operantur, sicut in vnione & raptu, quia gustus illas suspendit. Sed quis hoc tuæ Reuerentiæ declarare poterit vt intelligat? quo ad minus ab ea discam quidnam sit, in eo enim exercitio maiori ex parte anima mea modo versatur, & cum non habeat in quo tempus transigat, in eiusmodi remanet mortis angustijs: & timet quando videt quod mori incipit: nihilominus quando eo peruenit, vellet per totum vite sue tempus in illa remanere pena quamuis tantoperè sit excessiua, vt corpus illam sustinere vix possit. Eodem tempore pulsus ita perditur, vt non sentiatur, prout retulerunt mihi aliquæ meæ sorores, & ossa mea ita remanent aperta, & manus rigidæ, vt eas coniungere non possim, nec non dolor per totum meum corpus remanet vsque in diem subsequentem. Imaginor quod dolor iste cum vita mea finietur, quando ita Domino placebit, cum sufficiens videatur ad mortem inducendam: & omne desiderium meum tunc est mori, & tantum est tunc desiderium videndi Deum, vt neque de purgatorio, aut peccatis meis grauiissimis quibus infernum promerui, quicquam cogitem, & illa solitudo videtur animæ melior & præstantior, quam est totius mundi societas.

societas: & tantum in eo consolari posset, si tractaret cum aliquibus, qui eiusmodi tormentum sunt experti, & licet pœnam sustineat & de ea conqueritur, tamen non est qui credit, & tanta est pœnæ acerbitas, vt nolit solitudinem sicut alia pœnæ requirunt, nec vellet sodalitatem nisi vt de pœna conqueri cum aliquibus posset. Itaque sua Reuerentia consideret qualem nunc in hac vita habeam quietem & consolationem, posteaquam illa quam ex oratione & solitudine habere consueueram sit in pœnæ acerbitem conuersa, attamen mihi suavis est, cum anima mea cognoscat maioris esse pretij quam omnes ante consolationes. Videtur enim mihi iter crucis securius, habet namq; in se gustum maioris valoris, cum aliud anima cum corpore nõ habeat quam pœnam, & anima est, quæ sola patitur, & ex gustu quem illi pœna porrigit summo opere gaudet. Ignoro quomodo id fieri possit, nihilominus ita est. Et hanc gratiam quæ de manu Domini venit, cum sit quiddam supernaturale, non commutarem pro omnibus alijs, de quibus postea per ordinem dicam, omnes enim impetus spiritus proueniunt post gratias mihi à Domino concessas, & hucusque in præsentis libro scriptas, & in hoc præsentis statu in quo me Dominus detinet.

Itaque remanendo in principio cum timore, (sicuti in omni gratia mihi euenire solet, quousque vltius progrediendo securam me reddidit Dominus) dixit mihi ne timerem: quodq;
pluris

pluris hanc gratiam facerem quàm omnes alias
hactenus mihi concessas: in eiusmodi enim pe-
na anima purificatur, non secus atque aurum in
fornace, vt eo melius in illa thesauri donorum
eius reponi possint: quodque hoc modo illud in
purgatorio purgandum restat purgaretur. Equi-
dem cognoscebam magnam illam esse gratiam,
quia maiori cum securitate remansi: idem, con-
fessarius affirmans, bonum esse dicebat, & licet
timuerim cum scirem meam imperfectionem,
nunquam tamen credere poteram malum esse;
imò mihi illud maiorem incussit timorem dum
recordarer quàm parum boni promeruerim.
Benedictus sit Dominus quoniã bonus, Amen.

Videtur quod nimium extra propositum sim
digressa, incæperam enim de raptu tractare, sed
istud de quo nunc dixi est plusquam raptus, &
non alios relinquit effectus quam vt dictum
est: itaque ad raptum reuertamur & de eo dica-
mus, quod magis est ordinarium. Et dico meo
quidem iudicio, quod corpus meum ita leue
permanerit, vt omnem grauitatem à me abstu-
lisse videatur: & quandoq; leuitas illa tanta erat,
vt ne pedem quidem in terra sistere potuerim.

Quando iam anima est in raptu corpus re-
manet quasi mortuū & nihil facere potest, & in
illo statu in quo est remanet semper si sedet, se-
dendo manet, si manibus apertis, apertæ manet,
si sunt complicatæ ita remanent: & licet rarius
perdatur sensus, mihi tamen quandoque acci-
dit, vt sensum perdiderim: idque per breue tem-
poris

poris spacium, sed ordinarium est vt perturbetur, licet per se quantum ad exteriora nihil facere possit: non tamen inde impeditur, quin cognoscat, & quasi à longè audiat. Non dico quod intelligat, vel audiat quando est in extremo gradu ipsius raptus, quod est quando potentia perduntur, quia admodum cum Deo vnite manent, & tunc meo quidem iudicio non audit, non videt neque sentit, sed vt dixi in oratione vnionis, transacta illa transformatione animæ in Deo omnimode parum durat, sed interim dum durat nulla sentitur potentia, nec scit quid ibi agatur: & est tale quid quod quamdiu in hac vita peregrinamur sciri non potest, vel ad minus non vult Deus: quia forsitan capaces non sumus, & hoc ipsum sum experta. Raptum illum quem probavi habui per temporis interualla de quo dixi in oratione præterita, aliquoties anima *s' ingolfata, i, repletur, o l' ingolfa il signore in se.* vel illam Dominus in se replet, vt melius dicam, & sic illam in se tenendo remanet cum sola voluntate, & per intellectum, non discurrit. Videtur quod illa agitatio duarum potentiarum, intellectus scilicet & memoriæ sit in modum iudicis horologii solaris quod nunquam quiescit, sed quando sol iustitiæ vult, quiescere debet. Hoc paruo temporis spacio durat, & quando impetus est magnus nec non spiritus eleuatio (etiãsi alia potentia redeant vt operentur) remanet tamen voluntas assumpta, & dominatur supra totius corporis operationes, & quantumlibet
 alia

aliæ duæ potentia remanentes inquietæ quarant voluntatem perturbare, nihilominus alij sensus non perturbantur: & sic pauciores habent inimicos, vnde debent remanere suspensæ, & hoc quia ita vult Dominus. Maiori verò ex parte manent oculi clausi, etiam si eos claudere non velimus, & si quandoque remanent aperti, non tamen considerat nec aduertit quod videt. Hic minus ex se corpus facere potest, sed si aliæ potentia redeunt, & coniunguntur minus habet quod faciat: & ideo ille cui Dominus hanc dat gratiam, contristari non debet, si videt corpus suum per aliquot horas ita ligatum, videatque memoriam & intellectum diuertisse. Verum est quod ordinariè occupantur circa laudes & gloriam Dei, volentes comprehendere vel intelligere quid in illis actum est: attamen vt hoc præstare possint sunt insufficientes, & sese habent in modum alicuius, qui multum dormiuit & somniauit, & adhuc non est bene excitatus. Prolixior sum hic in declarando, idque ideo quia scio aliquos præsentem esse quibus Dominus hanc gratiam concessit; & si ipsi à quibus gubernantur hanc viam non sunt ingressi, forsitan iudicabunt quod in raptu remaneant sicuti mortui, & particulariter si docti non sunt: vnde est compassione dignum, eo quod multum patiantur per confessarios, qui hoc non intelligunt, sicuti postea dicam. Potest tamen fieri, quod ego ipsa non intelligam quod dico. Tua Reuerentia intelliget si ita est, postquam tibi Dominus in hoc dederit

dederit experientiam, licet adhuc non sit multum temporis, quod eam habuerit: & ideo forsitan non ita animaduertit. Dico igitur, quod quamuis tunc per aliquod temporis spacium in corpore meo procurem fortitudinem aliquam ea vti non possum, quia eam anima secum sumit, solum illud quod infirmum atque doloribus plenum est quandoq; remanet: magna enim sunt quæ ibi donantur, & quandoque Dominus vult vt corpus animæ obediendo gaudeat. Quando verò anima in se redit (si raptus fuerit aliqui magnus) accidere solet, vt per vnum vel duos, imo per tres dies remaneant potentia in tantum absorptæ, quasi essent inebriatæ, & quasi apud se non essent. Hic sentitur pœna quando denuo viuere debent. Hic creuerunt alæ vt bene volare possint: hic vexilla Christi prodeunt, vt huius propugnaculi Castellanus turrin altissimam ascendens vexillum Christi erigat. Inferiora ita conspicit, vt qui in loco securo manet, iam pericula non timet, imò ea considerat, sicuti qui securus de victoria redditur. Hic videt quam parum quæ sunt huius mundi æstimari debeant. Qui in altiori manet loco simul quam plurima videt, nil aliud desiderat quàm quod Domino placet, sic orat, vt voluntatis suæ ipsi clauem tribuat. Hortulanus modo factus Castellanus aliud nihil vult quàm quod sua vult diuina Maestas, quia in posterum proprium habere non vult, sed neque partem cum semet ipso, aut cum aliquo alio, neque cum puteo, aut

N

fonte

fonte istius horti, si quid in eo est boni, diuidat illud sua Maiestas: quia se ipsum penitus vult conformare suæ voluntati diuinæ. Verè ita succedit, si alioqui est verus raptus, quia cum tali effectu & vtilitate remanet.

Hoc per experientiam scio, quod anima remaneat omnium domina, magna cum libertate, idque ad minus per horam, ita quod ipsamet cognosci non possit. Satis benè cognoscit bonum illud non esse suum, neque scit quomodo illi sit concessum: attamen clarè maximam videt vtilitatem quam singuli raptus secum adferunt. Non est qui credit nisi sit expertus. Et ideo eiusmodi animæ non adhibetur fides, cum noverint eius prius statum miserum, & modò videant eandem prætereundè altissima quæque & magnifica, eamque ita videant exaltari, vt non sit contenta Deo aliquo modo inferuire; verum meliori quo potest modo. Sibi persuadent quædam fore tentationem & stultitiam, verum tamen si scirent quomodo ex se ipsa non proveniat, sed à Deo, cui clauem suæ voluntatis commisit, non mirarentur. Teneo pro certo quod anima, quæ ad hunc peruenit statum, non loquatur amplius, aut operetur quicquam ex se: verum in eo & per eum, qui eius habet curam, qui est omnium Rex supremus. O Domine Deus, quàm manifestè videtur oratio Davidis verificari quando dicit: Quis mihi dabit pennas sicut columbæ, & ascendam & requiescam. Hic clarè apparet ipsius spiritus volatus quem apprehendit,

hendit, animam super omnes res creatas & supra seipsam eleuando, estque volatus admodum suavis & delectabilis estque sine aliquo strepitu. Magnum tunc habet anima dominium, quando à Domino ad eiusmodi gradum eleuatur, omnia enim videt mundana sine eo quod in illis intricetur, multumque penitet eo, quod per aliquod temporis spacium fuerit in illis irretita, & in quantum tunc ipsius admiratur cœcitatem? & quantum affligitur dum videt quam plurimos in tali permanere, cœcitate? maximè personas orationibus addictas? Utinam contra eiusmodi exclamare possem, quò intelligant quomodo deceptæ miserrimè remanent; maximè dum adhuc discere deberent, alios docere volunt: & illos à quibus discere deberent. Hinc fit, vt in mille cadant persecutiones, vtque contemptui habeantur, idque non sine ratione: quia nesciunt quo impetu agitentur, & moueantur; neque ad moneri sese permittunt, aut quos amant ex periculo liberari: iudicando verum esse honorem eum, qui à mundo pro honore reputatur, in quo miserè decipimur omnes. Verus honor non in mendacio, sed in veritate consistit; in precio & existimatione habendo, quod in veritate ita est. Vnde anima quæ ad illum peruenit gradum miratur, quod aliquando in precio habuerit huius mundi diuitias & pecunias: cum per eiuscemodi sapius comparetur infernus, ignis æternus & pœnæ sine fine. Si verò vnusquisque diuitias pro terra, quæ iuuare nõ potest, computaret, annon

mundus in pace consisteret? magna cum charitate sine dubio procederemus, & tanta non fieret honoris & diuitiarū existimatio: credo quod sine dubio omnia essent salua. Annon magna est cæcitas huius mundi quærere delicias? Nunquid per illas in hac vita molestiæ crescunt & mentis inquietudo? Et ad quid tanta inquietudo & delectatio dum in vanum laboratur? Quando anima eo deuenit, non tantum animæ suæ aranearum telam & defectus videt, sed etiam puluerem minutissimum, quia solem perspicit clarissimum. Et licet anima multum labore, vt sit perfecta, nihilominus si sol illam perstringit, turbida omnino apparet, non secus vt aqua in vitro absente sole admodum clara videtur, sed resplendente sole atomis plena conspicitur, quæ comparatio non videtur extra propositum nostrum esse, nam ante eiusmodi extasim anima parum curare videtur, si Deum offendit, sed postquam sol iustitiæ eam perstringit eiusque aperit oculos, tantum videt luti vt oculos denuo claudere vellet, cum adhuc non sit facta huius aquilæ generosæ filia, vt sine palpitatione hunc solem conspiciere possit: & si tenuerit parumper oculos apertos, totam se turbidam videbit, & admirando dicet. Quis iustus in conspectu tuo? Quando sol iste diuinus videt, quod sua claritate oculos obfuscat, tunc anima in seipsum lutum videns, oculos claudit: & attronita nec non stupefacta ex claritate quam videt, cæca remanet parua illa columba. Sic plerunque euenire

nire

nire solet. Hic vera acquiritur humilitas, nec amplius curat, vt bene de ipsa dicatur. Dominus horti est, qui fructus horti distribuit & non anima: hinc fit quod manu propria nihil attingere velit, & omne bonum quod habet in Deum dirigit: si quid loquitur est ad Dei gloriam, cum sciat quod nihil ex se ipsa habeat: facere nihil potest quin sciatur, quia illud videt etiam si nolit, circa transitoria & mundana ipsi claudere oculos potest, eosdemque tenere apertos, vt ipsa cognoscatur veritas.

CAP. XXI.

In quo vltimum orationis prosequitur gradum, eundemque absoluit. Refert quid anima in hoc gradu sentit, quando in se redit, vt in mundo viuat, & tractat quomodo anima illuminatur in cognoscendo huius mundi fallaciam, & est doctrina admodum singularis.

VT modo finem imponam subiungo, quod hic ipsius animæ consensus non amplius requiratur, cum suam voluntatem in manu Dei posuerit, cumque eum decipere non possit ex quo omnia sciat. Non ibi eo modo proceditur prout in hoc mundo simulatione & fraude pleno. Fælix est anima, quæ ita à Domino gubernatur, vt veritatem cognoscat, & intelligat. Fæliciores statum ipsi Reges desiderare nō possent, & melius in hoc facerent, quam si multa sibi do-